
Rognkjeks 2018

Nasjonale reguleringer

Fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark er regulert som et åpent fiskeri for båter under 13 meter største lengde, og altså lukket for båter over 13 meter. Det var i 2018 bare 2 gjenværende båter med deltakeradgang i lukket gruppe over 13 m.

Fisket etter rognkjeks der rogn er hovedprodukt, er regulert med maksimalkvoter. I 2018 var maksimalkvoten i utgangspunktet satt til 4.000 kg rogn, som ble økt til 7.000 kg fra og med 16. mai 2018. Det er ikke satt startdato for dette fisket, men stoppdato som er 20. juni vest for 26°Ø og 5. juli i Finnmark øst for 26°Ø. Fisket er også regulert med garnmaskevidde på 267 mm (utøvelsesforskriften § 23), og vanlig begrensning for åpent fiskeri av deltakelse med kun ett fartøy pr fartøyeier, og krav til at fartøyeier må være høvedsmann om bord i fartøyet under utøvelse av fisket (deltakerforskriften § 6 og § 32).

I tillegg til det regulerte fisket, der rogn er hovedprodukt, har det de siste årene tatt seg opp et fiske der rognkjeks/-kall tas levende og leveres til oppdrett for avlusing av laks i oppdrett. Dette har vært et fiske med få aktører, til gode priser. Mens det tradisjonelle rognkjeksfisket har foregått i nord fra mars til juni, er omsetningen av levende rognkjeks/-kall til oppdrett mer spredt, med økende omsetning også i andre salgslags distrikter, og dette fisket foregår hele året. Oppdrettsvirksomheten utledet av stamfisk fra leveranser av levende rognkjeks/-kall, er blitt storindustri.

MSC-godkjenning

Denne rapporten skal imidlertid handle om Råfisklagets omsetning av rognkjeks, som i 4-5 år før 2018 nærmest har ligget i dvale som følge av økende markedskrav om MSC-sertifisering. Her var Island og Grønland tidligere ute og har økt sine markedsandeler. På høsten 2017 kom sertifiseringa av det norske rognkjeksfisket på plass. I tillegg mistet Island sin MSC-godkjenning på starten av 2018, og dette antas å være en viktig årsak til den sterkt økende etterspørsel etter norsk rognkjeksrogn som vi har opplevd under årets sesong.

Råfisklagets omsetning av rognkjeksprodukter 2018

I forkant av sesongen ble det i prisforhandling med Sjømat Norge enighet om minstepriser for rognkjeksrogn. Kr 39,- pr kg rå, utilvirket rogn var opp fra kr 34,- pr kg året før. Minsteprisen for sjøtilvirka rogn i tønner á 105 kg økte fra kr 4.700,- til kr 5.500,- pr tønne. Endringen ble gjort gjeldende fra 21. mars 2018 (rundskriv 13/2018).

Råfisklagets omsetning av forskjellige rognkjeksprodukter kom i 2018 opp i totalt 14,9 mill kroner, jfr tabell 1, et tall som kan øke utover høsten med fortsatte landinger av levende rognkjeks/-kall. Omsetningen av rå, utilvirket rognkjeksrogn kom opp i 181.044 kg til verdi 9,4 mill kroner, opp fra ca 93.000 kg året før. Tradisjonelt omtales salgskvantum i antall tønner rogn á 105 kg produktvekt. Kvantumet rårogn tilsvarer **1.293 tønner** tilvirket rogn ved bruk av omregning 140 kg rogn som anses som et snitt som medgår for å klargjøre ei tønne for salg med produktvekt 105 kg saltet rogn. I tillegg ble det i år omsatt rund rognkjeks for sløying på land, der man i tillegg til rogn også tar vare på fiskeskrottene. Her utgjorde kvantumet 253.148 kg rund rognkjeks til verdi 2,0 mill kroner. Med gjeldende omregningsfaktor 6,7 hentet fra Fiskeridirektoratets register, gir det et kvantum rårogn

tilsvarende 37.783 kg som igjen kan omregnes til **270 tønner** tilvirket vare. Totalt antall tønner blir da **1.563**, som er et ca-tall basert på nevnte omregning. Tilsvarende tall fra året før var ca 650 tønner. Tallet i år kunne blitt atskillig høyere hadde det ikke vært for en periode på minst 3 uker etter 25. mai med mye vind og tilnærmet null fiske. Kvotøkinga som kom 16. mai, fra 4.000 til 7.000 kg, fikk dermed liten effekt.

Tabell 1. Norges Råfisklag's omsetningstall for rognkjeksprodukter pr 11. juli 2018

Produkttilstand	Omsatt kvantum	Beløp (kr)	Snittpris	Omr. Tønner
TOTALER 2018	442 968	14 888 418		
ROGNKJEKS	442 655	14 624 420		1 563
LEVENDE	4 583	3 154 978	688,44	
ROGN	181 044	9 441 746	52,15	1 293
RUND	253 148	2 017 933	7,97	270
SLMH	3 880	9 763	2,52	
ROGNKALL	313	263 998	843,45	
LEVENDE	313	263 998	843,45	

Antall båter som har deltatt i årets sesong passerte 100, nærmere bestemt 103 hvis vi tar med 2 som deltok på ungdomskvoteordninga. Av de 103 var det 87 som leverte rå, utvirkte rogn og 21 som leverte rund rognkjeks, d.v.s. at 5 båter hadde leveranser i begge kategorier. Deltakelsen var opp fra 55 året før, men likevel bare en brøkdel av når dette fisket var på sin topp. 2002 var et år som kan stå som eksempel på aktiviteten dette fisket kan føre med seg. Da deltok ca 700 båter, og det ble da omsatt rogn tilsvarende 6.900 tønner til en 1.håndsverdi på 27 mill kroner.

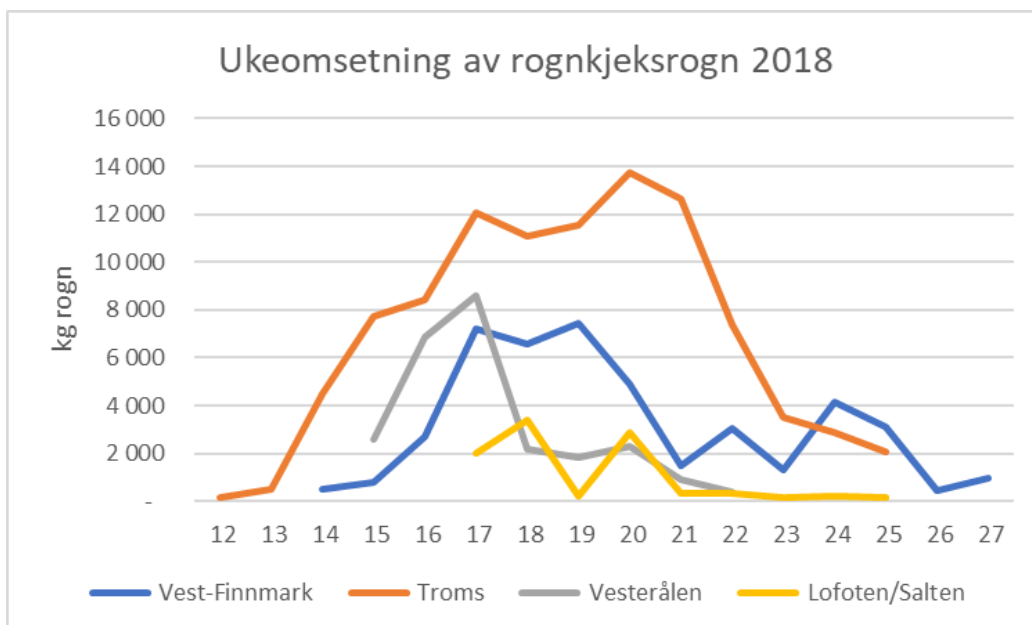
Av båtene som deltok med leveranser av rogn, var det 18 av totalt 87 (21 %) som fisket opprinnelig kvote på 4.000 kg. Beste båt nådde 6.742 kg til verdi kr 384.320,-, i hovedsak fordelt på 6 leveranser over 3 uker. Av de 21 båtene som leverte rund rognkjeks, var det 3 som fisket mer enn opprinnelig kvote som etter omregning blir 26.800 kg rund rognkjeks. Men det var altså ingen som nådde den økte kvota på 7.000 kg som kom 16. mai.

Omsetningen av rognkjeksrogn, herunder kvanta omsatt rund, er gått til 17 kjøpere. I Vest-Finnmark mottok 3 kjøpere 44.600 kg rogn til verdi 2,5 mill kroner, i Troms var det 9 kjøpere av 98.107 kg rogn/4,9 mill kroner, i Vesterålen 3 kjøpere av 26.219 kg rogn/1,3 mill kroner, og i Lofoten mottok 2 kjøpere 12.669 kg rogn til verdi 0,9 mill kroner. Kvantumet rund rognkjeks var levert til 3 kjøpere på Senja og et lite kvantum til en kjøper i Vesterålen.

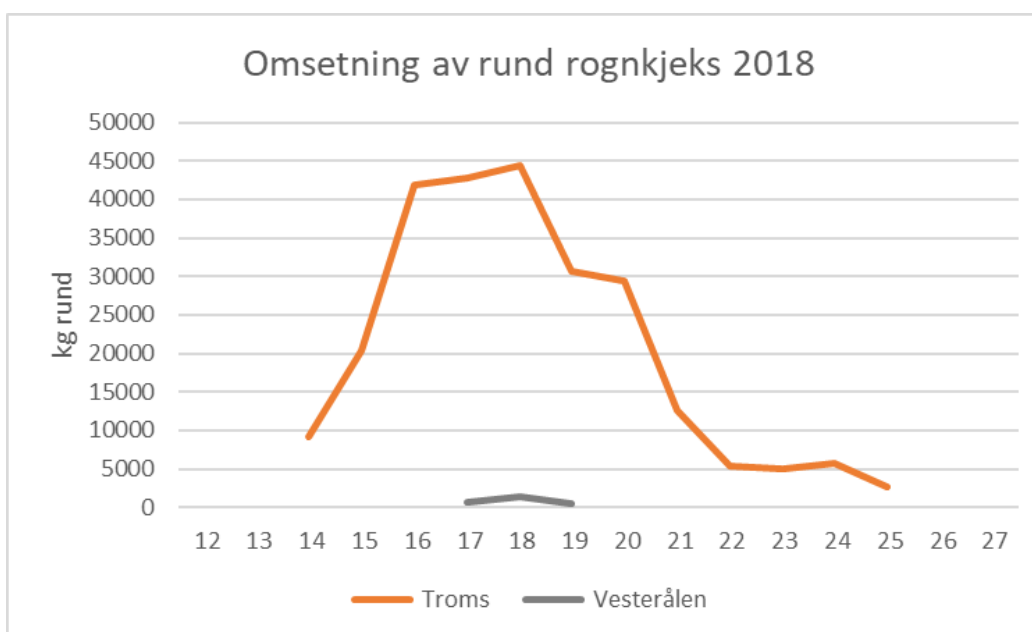
Prismessig representerte 2018 et byks oppover. Fra et snitt på i underkant av kr 35,- pr kg rårogn i 2017, til kr 52,15 pr kg som en gjennomsnittspris i 2018. Det dannet seg tidlig et prisbilde rundt kr 50,- pr kg, og enkelte strakk seg til kr 60,- og med enkeltfangster mot slutten av sesongen til en topp på kr 65,- pr kg.

Når det gjelder levende rognkjeks/-kall, har ei handfull båter deltatt med leveranser. Kvantumet er levert til 4 kjøpere fordelt på Vest-Finnmark, Troms, Nord-Trøndelag og Nordmøre. Her er det snakk om svært høye priser, stykkpris opp mot kr 2.000,- for rognkjeks og 1.000,- for rognkall. Fiskeridirektoratet har i år kommet med omregningsfaktorer også for levende rognkjeks/-kall, som er 3,33 for rognkjeks og 1,80 for rognkall, begge gjelder omregning fra antall til kg.

Figurene nedenfor viser ukeomsetninga av rognkjeksrogn (figur 1) og rund rognkjeks (figur 2) fordelt på leveringssoner.

Figur 1. Ukeomsetning av rognkjeksrogn 2018, fordelt pr leveringszone.

Figur 2. Ukeomsetning av rund rognkjeks 2018, fordelt pr leveringszone.